

## Vad som menas med viking

Även om vi nuförtiden ofta menar nordbor när vi skriver vikingar (och menar de som levde i Norden under vikingatiden), så var ordet "viking" under vikingatiden inte ett samlingsnamn för alla skandinaver. Tvärtom var den absoluta majoriteten av dåtidens nordbor fredliga bönder och hantverkare som aldrig skulle ha kallats, eller kallat sig själva, för vikingar.

Istället var viking en term för en specifik och ofta tillfällig sysselsättning. Det fornnordiska språket skilde på det feminina ordet **víking**, som betydde en militär expedition till sjöss, och det maskulina ordet **víkingr**, som betydde sjökrigare eller pirat. Att vara viking var ofta ett medel för att nå ett mål: man ägnade sig åt det länge nog för att skaffa rikedomar så att man kunde köpa en gård och slå sig till ro.

Eftersom det var ett "yrke" eller en roll och inte en etnicitet, kunde faktiskt även franker, irländare, slaver och anglosaxare kallas för vikingar om de anslöt sig till plundringstågen.

## När ordet viking började användas

I engelska källor dyker det fornengelska ordet *wicing* upp redan på 700-talet, men det är i England under 800-talet som vi med säkerhet ser ordet användas utanför Skandinavien för att beskriva just härjande nordbor. Till exempel används ordet *wicing(as)* (pirater) i den *Anglosaxiska krönikan* under åren 879 och 885. I övriga Europa var dock ordet ovanligt under denna tid; i Frankrike och på Irland kallades de istället oftast för "nordmän", "daner", "hedningar" eller "främlingar".

Att använda ordet "viking" som ett svepande namn för ett helt folk och en hel tidsålder (vikingatiden) är en modern historisk konstruktion som människorna på den tiden var helt ovetande om. (Men även på universitetens arkeologinstitutioner gör man det ibland, för att det är vardagligt språkbruk idag).

## Var ordet viking kommer ifrån

Historiker och språkforskare är inte helt överens om ordets exakta ursprung, men det finns fem starka teorier:

1. **Från Viken:** Området kring Oslofjorden kallades Viken, och ordet skulle då ursprungligen ha betytt "en person som kommer från Viken".
2. **Från havsvik:** Att det syftar på ordet "vik", alltså en person som håller till i, eller embarkerar från, vikar och bukter.
3. **Från handelsplats (vicus/wic):** Det latinska ordet *vicus* (i bland annat fornengelskan *wic*) betydde handelsplats eller hamnstad. Ordet viking skulle i så fall beteckna en person som besökte dessa platser för att handla (eller plundra).

4. **Från sjömåttet vika:** En *vika* var ett avstånd till sjöss, specifikt den sträcka man orkade ro innan man behövde byta roddare eller ta en paus.
5. **Från verbet víkja:** Ett ord som betyder att röra sig, vika av eller att resa hemifrån.

#### Källor

- The-Penguin-Historical-Atlas-of-the-Vikings-by-John-Haywood
- the-viking-world Stefan Brink